

Lieta C-129/24

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2024. gada 16. februāris

Iesniedzējtiesa:

High Court (Augstā tiesa, Īrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 24. janvāris

Apelācijas sūdzības iesniedzēja:

Coillte Cuideachta Ghníomhaíochta Ainmnithe

Atbildētājs:

Commissioner for Environmental Information

Piedaloties:

Nezināmai(-ām) personai(-ām), dēvētiem par Džons un/vai Džeina Do, Īrijai un ģenerālprokuroram (ar rīkojumu)

Amicus curiae:

Right to Know CLG

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība *High Court* (Augstā tiesa, Īrija), ko *Coillte* iesniedza par *Commissioner for Environmental Information* (Vides informācijas komisārs) lēmumu, saskaņā ar kuru atbilstoši Direktīvai 2003/4 šķietami anonīmi vai pseidonīmi vides informācijas pieprasījumi (turpmāk tekstā – “AIE pieprasījumi”) bija pamatoti.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Iesniedzējtiesa saskaņā ar LESD 267. pantu lūdz interpretēt 2., 3., 4. un 6. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/4/EK (2003. gada 28. janvāris) par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu (OV 2003, L 41, 26. lpp.), interpretējot to kopsakarā ar ANO EEK Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā (turpmāk tekstā – “Orhūsas konvencija”).

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai vārds “pieprasījums” Direktīvas 2003/4 6. panta 1. punktā, ņemot vērā 4. panta 1. punktu Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā, nozīmē tikai pieprasījumu, kas ir pamatots, atsaucoties uz direktīvu un attiecīgās dalībvalsts transponējošo tiesību aktu?
- 2) Vai vārdi “informācijas pieprasītājs” Direktīvas 2003/4 2. panta 5. punktā, ņemot vērā tostarp 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu un/vai 6. panta 1. un/vai 2. punktu un/vai 2. panta 5. punktu, un 4. panta 1. punktu, 3. punkta b) apakšpunktu Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā, nozīmē fizisku vai juridisku personu, kas identificēta pēc tās faktiskā vārda un/vai pašreizējās fiziskās adreses, pretstatā anonīmai personai vai personai ar pseidonīmu un/vai informācijas pieprasītājam, kuru vienīgā identificējošā informācija ir e-pasta adrese?
- 3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzoša: vai Direktīvas 2003/4 3. panta 1. punkts un/vai 5. punkta c) apakšpunkts, ņemot vērā Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā, 4. panta 1. punktu, neļauj pieņemt valsts tiesību aktus, kuros ir paredzēts, ka informācijas pieprasītājam ir jānorāda savs faktiskais vārds un/vai pašreizējā fiziskā adrese, lai iesniegtu pieprasījumu?
- 4) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzoša un atbilde uz trešo jautājumu kopumā ir apstiprinoša: vai Direktīvai 2003/4, to interpretējot, ņemot vērā Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā, 4. pantu, ir tāda ietekme, ka gadījumā, ja valsts iestādei ir pamatots viedoklis, ka pastāv *prima facie* jautājums par informācijas pieprasītāja sniegtās informācijas patiesumu attiecībā uz viņa identitāti, valsts iestāde nevar lūgt apstiprinājumu

- informācijas pieprasītāja faktiskajam vārdam un/vai pašreizējai fiziskai adresei, lai pārbaudītu informācijas pieprasītāja identitāti, nevis noskaidrotu informācijas pieprasītāja intereses, pat ja informācijas pieprasītāja faktiskā vārda un/vai pašreizējās fiziskās adreses sniegšana varētu netieši vai citā veidā radīt valsts iestādei iespēju izdarīt secinājumus vai pieņemumus attiecībā uz jebkura informācijas pieprasītāja interesēm direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē?
- 5) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzoša un uz trešo jautājumu kopumā ir apstiprinoša: vai direktīvas 4. panta 1. punkta b) apakšpunktam, to interpretējot, ņemot vērā Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā, 4. panta 3. punkta b) apakšpunktu, ir tāda ietekme, ka valsts iestāde nevar lūgt apstiprinājumu informācijas pieprasītāja faktiskajam vārdam un/vai pašreizējai fiziskai adresei, lai noteiktu, vai konkrētais pieprasījums ir acīmredzami nepamatots, ņemot vērā citu tā paša informācijas pieprasītāja iesniegto pieprasījumu apjomu, veidu un biežumu, nevis lai noskaidrotu informācijas pieprasītāja intereses, pat ja informācijas pieprasītāja faktiskā vārda un/vai pašreizējās fiziskās adreses sniegšana varētu netieši vai citā veidā radīt valsts iestādei iespēju izdarīt secinājumus vai pieņemumus attiecībā uz jebkura informācijas pieprasītāja interesēm direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

ANO/EEK Konvencija “Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”, parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā (Orhūsas Konvencija), 2. panta 4. punkts, 4. panta 1. - 3. punkts, 9. panta 1. punkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/4/EK (2003. gada 28. janvāris) par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu (OV 2003, L 41, 26. lpp.), 2., 3., 4. un 6. pants.

Spriedums, 2002. gada 24. septembris, *I Grundig Italiana*, C-255/00, EU:C:2002:525

Spriedums, 2012. gada 14. februāris, *Flachglas Torgau/Bundesrepublik Deutschland*, C-204/09, ECLI:EU:C:2012:71

Spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Fish Legal un Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853

Spriedums, 2021. gada 20. janvāris, *Land Baden-Württemberg (Internal communications)*, C-619/19, EU:C:2021:35

Atbilstošās valsts tiesību normas

European Communities (Access to Information on the Environment) Regulations 2007 to 2014 [Eiropas Kopienų (piekļuve vides informācijai) noteikumi no 2007. līdz 2014. gadam] (turpmāk tekstā – “noteikumi” vai “valsts tiesību akts”)

Noteikumu 6. pants attiecas uz vides informācijas pieprasījumiem (*Access to Information on the Environment*; turpmāk tekstā – “AIE pieprasījumi”); konkrētāk, šajā pantā ir noteikta informācija, kas jāiekļauj AIE pieprasījumā. 6. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir paredzēts, ka pieprasījumā “jānorāda informācijas pieprasītāja vārds, adrese un jebkura cita attiecīgā kontaktinformācija”, savukārt 6. panta 2. punktā noteikts, ka “informācijas pieprasītājam nav jāpamato sava interese iesniegt pieprasījumu”.

Iesniedzējtiesa secināja, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem un ja vien Savienības tiesību aktos nav nepieciešama pretēja interpretācija, valsts tiesību akta 6. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē attiecībā uz jēdzieniem “vārds” un “adrese” “vārds” ir faktiskais vārds, nevis pseidonīms, “adrese” ir pašreizējā fiziskā adrese, kurā var sazināties ar informācijas pieprasītāju, un “jebkura cita atbilstoša kontaktinformācija” ietver e-pasta adreses.

Valsts tiesību akta 7. pantā paredzētais mehānisms AIE pieprasījuma iesniegšanai paredz viena mēneša termiņu valsts iestādei, šajā gadījumā *Coillte*, lai atbildētu uz šo pieprasījumu, ar papildu viena mēneša termiņu, ja valsts iestāde nespēj sniegt atbildi viena mēneša laikā “pieprasītās vides informācijas apjoma vai sarežģītības dēļ”.

7. panta 1. punkta 4. apakšpunktā ir noteikti apstākļi, kādos AIE pieprasījumu var noraidīt; atteikumam jābūt noformētam rakstveidā un jānorāda, ka informācijas pieprasītājam ir tiesības uz lūguma noraidīšanas lēmuma iekšēju pārskatīšanu. 7. panta 1. punkta 7. apakšpunktā ir noteikts, ka:

“Ja valsts iestādei tiek iesniegts pieprasījums, ko pamatoti varētu uzskatīt par vides informācijas pieprasījumu, bet kas nav pieprasījums, kas iesniegts saskaņā ar –

a) [noteikumu] 6. panta 1. punktu [..]

[..]

attiecīgā valsts iestāde informē informācijas pieprasītāju par viņa tiesībām piekļūt vides informācijai un kārtību, kādā šīs tiesības var īstenot, un piedāvā informācijas pieprasītājam palīdzību šajā ziņā.”

11. pantā ir noteikta kārtība, kādā valsts iestāde iekšēji pārskata lēmumu, ar kuru tiek noraidīts AIE pieprasījums.

“1) Ja informācijas pieprasītāja pieprasījums ir pilnībā vai daļēji noraidīts saskaņā ar 7. pantu, informācijas pieprasītājs var ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc attiecīgās valsts iestādes lēmuma saņemšanas lūgt valsts iestādi pārskatīt lēmumu, pilnībā vai daļēji”.

Informācijas pieprasītājiem saskaņā ar noteikumu 12. pantu ir tiesības iesniegt apelāciju *Commissioner for Environmental Information* [komisārs vides informācijas jautājumos] (turpmāk tekstā – “*OCEP*”).

Friends of the Irish Environment/Commissioner for Environmental Information [2019] IEHC 597, [2019] 5 JIC 2108 (O’Regan J.)

Right to Know CLG/Commissioner for Environmental Information [2022] IESC 19, [2023] 1 I.L.R.M. 122, [2022] 4 JIC 2902 (Baker J.).

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

No 2022. gada 10. marta līdz 7. jūnijam viens (vai vairāki) informācijas pieprasītāji, pieņemot, ka to ir daudz un tiem ir pseidonīmi, Īrijas mežsaimniecības aģentūrai (turpmāk tekstā – “*Coillte*” vai “aģentūra”) iesniedza 130 *AIE* pieprasījumus. Sākotnēji pieprasījumi tika uzskatīti par vienreizējiem pieprasījumiem, bet, kad *Coillte* kļuva skaidrs, ka tie ir daļa no organizētas kampaņas, šī aģentūra sāka veikt pasākumus, lai pārbaudītu informācijas pieprasītāju identitāti.

AIE pieprasījumos nebija norādītas fiziskas adreses, tikai e-pasta adreses, un pieteikumos norādītie vārdi tika nepārprotami uzskatīti par pseidonīmiem.

Coillte atbildēja uz šiem pieprasījumiem, lūdzot informācijas pieprasītājus norādīt viņu pašreizējo adresi un apstiprinājumu, ka vārdi ir informācijas pieprasītāju juridiskie nosaukumi, uzskatot, ka informācijas pieprasītāji nebija snieguši patiesu identificējošu informāciju; tā kā turpmāka informācija netika sniegta, visi pieprasījumi tika atzīti par nepilnīgiem un nederīgiem un tika noraidīti.

Pēc tam tika iesniegti iekšējās pārskatīšanas pieprasījumi; *Coillte* lūdza to pašu informāciju, ko iepriekšējā posmā, informējot informācijas pieprasītājus, ka tā neprasa viņiem norādīt, kāpēc viņi iesniedz pieprasījumu, bet gan “vienkārši lūdza apstiprināt vārdu un adresi” un ka “ja vien un kamēr [*Coillte*] nesaņems iepriekš prasīto informāciju, pieprasījums netiks apstrādāts”. Šī informācija netika sniegta, un arī pieprasījumi iekšējai pārskatīšanai tika noraidīti kā nederīgi.

Aptuveni 105 lietas tika nodotas *OCEI*; šī pārskatīšanas iestāde nolēma, ka *Coillte* nebija pamata uzskatīt pieprasījumus par nederīgiem saskaņā ar noteikumu 6. panta 1. punkta c) apakšpunktu. Pēc tam *Coillte* iesniedza kasācijas sūdzību.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 1 *Coillte* uzskata, ka pieprasījumi nav paredzēti tam, lai iegūtu vides informāciju, un tāpēc tie nav patiesi *AIE* pieprasījumi; pieprasījumu apjoms ļoti būtiski ietekmē aģentūras darbību, un tā rezultātā tiek atņemts laiks un resursi patiesu vides informācijas pieprasījumu izpildei. Tā arī norāda, ka *Department of Agriculture, Food and the Marine* [Lauksaimniecības, pārtikas un jūrlietu ministrija], kurai daļēji pieder *Coillte*, 2022. gadā saņēma 32 297 *AIE* pieprasījumus (salīdzinājumā ar aptuveni 167 pieprasījumiem 2019.–2021. gadā).
- 2 Apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka praktisko pasākumu noteikšana ir dalībvalstu ziņā un ka prasība informācijas pieprasītājiem norādīt vārdu un adresi atbilst Direktīvai 2003/4. Prasība, ka informācijas pieprasītājam ir jābūt identificētam pēc vārda un adreses, arī atbilst direktīvai, lai nodrošinātu atbilstību jēdziena “informācijas pieprasītājs” definīcijai, jo informācijas pieprasītājs tiek uzskatīts par “fizisku vai juridisku personu”, un ar to saistītās piekļuves tiesības ir atkarīgas no tā, vai informācijas pieprasītājs ir kvalificēts un/vai identificējams informācijas pieprasītājs. Prasība norādīt vārdu un adresi paredz, ka informācijas pieprasītājs ir kvalificēts un/vai identificējams; šādas informācijas noskaidrošanas mērķis nav saistīts ar informācijas pieprasītāja interešu noteikšanu vai pieņēmumiem par šī informācijas pieprasītāja interesēm iesniegt pieprasījumu. Valsts iestādēm ir jābūt pilnvarotām noteikt, vai pieprasījums nav acīmredzami nepamatots, un prasība norādīt vārdu un adresi ir nepieciešama, lai identificētu acīmredzami nepamatotus pieprasījumus, tādējādi veicinot ātru un efektīvu piekļuvi vides informācijai patiesiem informācijas pieprasītājiem. Ja ir iespējama tiesību ļaunprātīga izmantošana saistībā ar valsts tiesību akta 6. panta 2. punktu, piemēram, secinājumi vai pieņēmumi par informācijas pieprasītāja interesēm, šos faktorus nevarēja ņemt vērā, izskatot pieprasījumu.
- 3 Atbildētāja argumenti balstās uz principu, ka informācijas piekļuvei jābūt pēc iespējas plašākai, un jēdzienus, kuru interpretācija tiek skaidrota, nevar interpretēt veidā, kas grauj šo principu. Tas piebilst, ka direktīvā vai Orhūsas konvencijā nekas neliecina par to, ka pastāvētu prasība identificēt informācijas pieprasītāju pēc vārda un/vai adreses, un ka valsts tiesību akti, kas nosaka šādu prasību, tādējādi ir pretrunā šiem juridiskajiem instrumentiem; jebkuras papildu prasības vai pienākumi informācijas pieprasītājiem, kuri pieprasa piekļuvi, varētu atturēt vai kavēt informācijas pieprasītājus no šādu pieprasījumu iesniegšanas, jo prasība norādīt vārdu un/vai adresi faktiski varētu sniegt informāciju par informācijas pieprasītāja interesi iesniegt pieprasījumu.
- 4 Īrija kā paziņojuma puse būtībā atbalsta apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentus, piebilstot, ka saskaņā ar direktīvu pastāv atšķirība starp pieprasījuma esamības noteikšanu un šī pieprasījuma pamatotību (kas sasaucas ar apelācijas sūdzības iesniedzējas argumentu piektā jautājuma kontekstā).
- 5 *Right to Know CLG* kā *amicus curiae* kopumā atbalsta atbildētāja argumentus.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 6 Iesniedzējtiesa uzskata, ka uz pirmo jautājumu, kas attiecas uz “pieprasījuma” definīciju šajā kontekstā, ir jāatbild apstiprinoši, proti, ka “pieprasījums” nozīmē “pamatots pieprasījums” – pieprasījumam ir jāatbilst direktīvai un spēkā esošajiem transponējošajiem valsts tiesību aktiem.
- 7 Attiecībā uz otro jautājumu iesniedzējtiesa norāda, ka “fiziskām vai juridiskām personām” piešķirtās tiesības ietver faktiskā vārda un/vai fiziskās adreses norādīšanu, lai personai būtu tiesības tikt uzskatītai par informācijas pieprasītāju.
- 8 Saistībā ar trešo un ceturto jautājumu iesniedzējtiesa uzskata, ka uz tiem nav jāatbild, jo uz otro jautājumu ir jāatbild apstiprinoši; pakārtoti, atbilde uz trešo jautājumu ir noliedzoša, jo valsts procesuālās autonomijas princips neliedz dalībvalstij transponēt direktīvu tādā veidā, ka transponējošajos valsts tiesību aktos ir prasība norādīt vārdu un/vai adresi. Arī uz ceturto jautājumu būtu jāatbild noliedzoši, balstoties uz vispārējo tiesību ļaunprātīgas izmantošanas doktrīnu; tam, ka šāda informācija varētu izraisīt spekulācijas par informācijas pieprasītāja interesēm, nav nozīmes.
- 9 Iesniedzējtiesa norāda, ka uz piekto jautājumu nav jāatbild; pakārtoti, atbildei ir jābūt noliedzošai, vēlreiz pamatojoties uz tiesību ļaunprātīgu izmantošanu un atsaucoties uz ceturto jautājuma pamatojumu. Valsts iestāde ir tiesīga noraidīt acīmredzami nepamatotu pieprasījumu.

DARBA VĒRŠ